

DOĞA ÜZERİNE BİR EPİTOM

Oinoandalı Diyojen

MAGMA
Kitap

DOĞA ÜZERİNE BİR EPİTOM

BİRİNCİ PARÇA

Oinoandalı Diyojen
ve Atina'nın Dostu

MAGMA KİTAP 1

Doğa Üzerine Bir Epitom

Birinci Parça: Oinoandalı Diyojen ve Atina'nın Dostu

YAYIN YÖNETMENİ: Özcan Yüksek

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ: Kemal Tayfur

ÇEVİREN: Hande Ölçeroğlu

EDİTÖRYAL KOORDİNATÖR: Oktay Uludağ

TÜRKÇE: Onur Caymaz

KAPAK FOTOĞRAFI: Bünyad Dinç

TASARIM: Özgür Çakır

Türkçe çeviride esas alınan metin:

Martin Ferguson Smith,

SUPPLEMENT TO DIOGENES OF OINOANDA,

The epicurean inscription. Bibilopolis 2003.

ÖNSÖZ

“Bizim öğretimiz insanlara zarar vermez, tam tersi, yardımcı olur.”

Bu sözler, yaklaşık iki bin yıl öncesinden, tam olarak MS 2. yüzyıldan. Bugün Fethiye’de Ksantos Vadisi’nin kuzeyinde, dağlık ve ıssız bir bölgede, antik zamanın görkemli kentlerinden Oinoanda’da bulunan bir yazıttan. Filozof Diyojen’in, takipçisi olduğu Epikür’ün felsefesini kazıtarak ölümsüzleştirdiği bu dev taş yazıtın, içerik ve büyüklüğü bakımından bir benzeri yok. Epikürcü doğa felsefesinin bir özetini sunan yazıt, aynı zamanda antik dünyanın en önemli tanığı. Öyle ki “epigrafinin Eldoradosu” olarak antik çağ Anadolu kentlerinde yaşayan elit tabakanın dünya görüşü ve kutlama kültürünün de önemli bir belgesi diye değerlendiriliyor.

Bu anıtsal taş yazıtı yaptıran Diyojen hakkında pek bir şey bilinmiyor. Yazıtın başında kendini “Oinoandalı, Atina’nın dostu Diyojen” olarak tanımlıyor. Yaşam felsefesi olarak kabul ettiği Epikür’ün öğretilerini ve bir Epikürcü olarak insanlara öğütlerini içeren doğa felsefesini, inşa ettirdiği 65 - 80 metre genişliğinde, 3,60 metre yüksekliğinde taş duvara kazıtıyor. İstilalar ve depremlerle tahrip olan, kentin MS 9. yüzyılda tamamen terk edilmesiyle unutilan bu yazıt ilk kez 1884’te keşfedildi; o günden bu yana yazıtta ait 300’e yakın parça bulundu. Ancak henüz kapsamlı bir arkeolojik kazı yapılamadığı için bulunanların asıl yazıtın sadece beşte biri olduğu belirtiliyor.

Bu eşsiz yazıt, MÖ 341 - 270 yılları arasında yaşayan bir filozofun, “ölüm bizim için hiçtir” diyen Epikür’ün felsefesinin özeti. Epikür, düşünce tarihinin bilimsel ve özgür düşünceli ilk hümanistiydi ve fikirleri günümüz hümanizmasıyla bire bir örtüşüyordu. Onun felsefesi, bugün yaygın olarak benimsenen bir yaşam tutumunun inceden inceye düşünülmüş ilk yorumuydu. Dinsel olmayan, haz peşinde koşan, materyalist felsefenin ilk örneği: “Yok olmak kaçınılmaz yazgımız olduğuna göre elimizdeki bu tek hayattan fazlasını almalıyız; amacımız, bu dünyada iyi yaşamak, bu dünyada mutlu olmaktır” fikri, onun felsefesinin özüydü. Diyojen yazıtı, Romalı Lucretius’un şiiri dışında Epikür’ün öğretilerini aktaran temel metindir. Oinoanda antik kentinde yürütülen çalışmalar sonucunda bulunan parçalar, Martin F. Smith tarafından İngilizceye çevrilip yayımlandı. Türkçe çevirisi bugüne kadar yapılmamıştı.

Magma, İngilizce çeviriyi temel alıp Diyojen’in metninin okunabilir durumdaki parçalarını Türkçeye çevirerek dergiyle birlikte bir kitapçık halinde okuyucularına hediye ediyor. Oinoanda’daki arkeolojik çalışmaların derinleştirilerek devam ettirilmesi ve yazıtın tüm parçalarının bulunup metnin tamamının insanlığa sunulmasını diliyoruz.

MAGMA

İKİNCİ PARÇA

... Ölümden ve tanrıların çoğumuzu kısıvrak yakalayacağından boş yere korkmayınız. Hakiki değerin keyfi ne tiyatrolardan ne hamamlardan ne de güzel kokulardan alınır ki biz bunları kitlelere bıraktık. Hakiki değerin keyfi, doğa bilimlerinden alınır.

ÜÇÜNCÜ PARÇA

... Hayatımın günbatımına ulaştım. Bu yüzden ölüm beni alt etmeden önce hazzın doygunluğunu kutlamak için bir şükran ilahisi yazmak istedim. Öyle ki sadece bir, iki, üç, dört, beş veya altı ya da çok yüksek bir sayı olmamak kaydıyla sizin seçeceğiniz sayıda insan kötü bir vaziyette olmuş olsaydı onlara bireysel olarak hitap ederek öğüt verirdim. Fakat şeyler hakkındaki yanlış düşünceleri nedeniyle insanların büyük çoğunluğu salgını andıran yaygın bir hastalıktan mustarip ve sayıları giderek artıyor - hastalığın kişiden kişiye bulaşması gibi. İşte bu yüzden, insanlığa duyduğumuz sevgi bizi henüz doğmamış olsalar da sorumlu olduğumuz gelecek nesillere yardım etmeye sevk ediyor. Şimdi kurtuluşa götüren devaları herkese ilan etmek için bu kemer altına yazımı yazıyorum. Sunduğumuz devalar sınanmıştır; nitekim biz, bizi gerekçe olmaksızın sıkıştıran korkuları defetmişiz, sebepsiz acıları dindirmiş, doğal acılarına etkilerini azaltmışız. ...

DÖRDÜNCÜ PARÇA

... Bazı filozoflar, özellikle de Sokratçılar, doğa bilimlerini, göksel olayları araştırmak gereksiz ve kazançsızdır deyip bu meselelerle hiç ilgilenmez. Diğerleriyse bunu böyle ifade etmekten utansa da şeylerin anlaşılmaz olduğunu iddia ederek doğa bilimleriyle ilgilenmenin yersiz olduğunu ima eder. Aristo ve Peripatetikler'e göre şeyler sürekli hareket halinde olduğundan hiçbir şey bilimsel olarak bilinebilir değildir. Bizse şeylerin hareketini kabul etmekle birlikte her bir şeyin doğasının duyu- algıyla hiçbir zaman anlaşılamayacak kadar hızlı olduğunu kabul etmeyiz. Esasen yukarıdaki yerdiğimiz görüşü savunanlar beyazın ve siyahın doğasının bilgisine önceden sahip olmasaydı bir şeye bir zaman "bu beyazdır ve bu siyahtır" diyebilirken bir başka zaman "ne bu beyazdır ne o siyahtır" diyemezdi. ...

ALTINCI PARÇA

... Her Şeyin baŐlangıcından beri var ve yok edilemez olan ve diğer Şeyleri meydana getiren, element diye de adlandırılan ilk cisimlere gelince; diğerlerinin teorilerini ürüttükten sonra bu elementlerin ne olduğunu açıklayacağız. Efesli Herakleitos ateŐi; Miletli Thales suyu; Apollonialı Diyojen ve Anaksimenes havayı; Akragaslı Empedokles ateŐi, havayı, suyu ve toprağı; Klazomenaili Anaksagoras her birinin benzerlerini (homoe-omeri) ve Stoacılar maddeyi ve Tanrı'yı element olarak tanımlamıŐtır. Abderalı Demokritos ise atomları element olarak tanımlarken doğru yapmıŐtır fakat bunlara ilişkin kavrayıŐı bazı açılardan hatalı olduğundan teorilerimizi aıklarırken o da irdelenecektir. Şimdi sözü edilen Őahıslar aleyhindeki görüŐlerimizi dile getirelim; niyetimiz onlarla kavgaya tutuŐmak değil, sadece gerçeğin korunmasını istememizdir. Sıralamamızda ilk Herakleitos geldiğinden konuya onunla başlayalım. AteŐin element ve yok edilemez olduğunu söylerken yanılıyorsun Heraklitos; çünkü yok edilebildiğini gözlemliyoruz. Üstelik ateş herhangi bir Őeyi meydana getiremiyor da. ...

YEDİNCİ PARÇA

..... bu hiçbir şeydir manasız göre hareket etmek, sonsuzluk hiçbir şey sonuncu olamaz ... çünkü o (?) biliyor. ... Var olan şeyler içinde sadece atomların gerçekliği olduğunu, diğer her şeyin şeylerin bir araya gelmesiyle oluştuğunu söyleyerek Demokritos bile yanılığa düşmüştür. Zira senin anlatımına göre Demokritos, bu durumda bizim gerçeği keşfetmeyi bırak, yaşamamız da mümkün olmazdı çünkü kendimizi ne ateşten ne kıyımdan ne de bir başka güçten koruyabilirdik.

SEKİZİNCİ PARÇA

... İlk cisimler, ister Tanrı ister insan olsun hiç kimse tarafından paralanmadığından, kişi bunların katiyen yok edilemediği sonucuna varmak zorunda kalır çünkü yok edilebilselerdi tüm şeyler yok olurdu. ...

DOKUZUNCU PARÇA

... Benzerlik ve görünümlerin gerçek varlıklar olduğu konusunda aynalar da Őahidim olacaktır. Aynalarda beliren imge söyleyeceklerimi yalanlamayacak, tam tersi, destekleyici kanıt sunacaktır. Bizden aynalara doğru sürekli bir akıŐ olmasaydı ve bu akıŐ bize bir imge getirmeseydi ne aynada kendimizi görürdük ne de herhangi bir yansıma oluŐurdu. Parçaların her birinin tam ndeki noktaya taŐındıėını görmek akıŐın gerçekliğine dair ikna edici bir kanıttır. Nesnelerden akan imgeler gözlerimize çarparak dıŐsal gerçeklikleri görmemizi, ruhumuza girerek de onları düŐünmemizi sağlar. Öyleyse gözlerin gördüğünü ruh bu çarpmalar aracılığıyla alır ve ilk imgelerin çarpmasından sonra doğamız öyle geçirgen bir hal alır ki ilk gördüğü nesnelere artık mevcut olmasa da zihin ilk imgelere benzeyen imgeleri alır. Böylelikle biz hem uyanıkken hem uyurken imgelemler oluŐur. Bunun uyurken de meydana geliyor olması bizi ŐaŐırtmasın; zira imgeler o zaman da bize aynı Őekilde akar. Peki, bu nasıl olur? Biz uykudayken tüm duyularımız fel geçirmiş gibi etkisiz olsa da hl uyanık olan fakat duyuların o anki haletini ve durumunu fark edemeyen ruh, kendisine yaklaŐan imgeleri alırken sanki hakiki gerçekliklerin somut yapılarını kavrıyormuŐcasına onlara ilişkin sınınamamıŐ ve hatalı bir fikir edinir; çünkü sınıama araçları o sırada uykudadır. Senin savının aksine, Demokritos, biz Őunu söylüyoruz: Rüyaların doğası senin iddia ettiğin gibi Tanrı tarafından belirlenmez ya da uyarı niteliği taŐımaz; bundan ziyade, ben derim ki imgeleme neden olan aynı imgeler rüyalara ve düŐüncelere de neden olur yani rüyalar belirli doğal varlıklarca üretilir ve netice olarak yanıltıcı sav çürümüŐ olur.

ONUNCU PARÇA

... Yani dūşler, Stoacıların savunduğu gibi zihnin boş yanılsamaları değildir. Öyleyse nedir? Dūşler gerçekten de zor algılanan bir yapıya sahiptir fakat kesinlikle boş değildir. Örneęin bir kılıç darbesine maruz kaldığımızı ya da uçurumdan dūştüğümüzü dūşlediğimizde korkudan yerimizden fırlarız. Dūşlerimizde cinsel eylemlerde bulunduğumuzda, sırf uyuyor olduğumuz için zevk almadığımızı savunmak ne yersizdir. Böyle büyük gücü olan dūşlere kimse boş dememelidir. Buna rağmen Demokritos'un ileri sürdüğü gibi boş olmaması demek dūşlerin önsezi sağladığı, mantıklı olduğu ve bizimle gerçekten konuştuğu anlamına da gelmez. ...

ON İKİNCİ PARÇA

... Seslere gelince ki kastettiğim kelime ve cümlelerdir, öğretmen olarak ne Hermes'i gösterelim ne de isimlerin insanların iletişimini kolaylaştırmak için kasti olarak icat edilip öğretildiğini söyleyen filozoflara itimat edelim. Bu saçmadır, tüm saçmalıklardan da saçmadır. Unutmayınız ki o zamanlarda krallar yoktu, yazı yoktu. Yani bir kral buyruğu olmadan herhangi bir kişinin bu kadar büyük miktarda ismi toparlayıp eline değneğini alarak ilkokul öğretmeni gibi "buna tahta diyelim, buna insan, buna köpek, buna da öküz diyelim" demiş olması mümkün değildir. ...

YIRMİNCİ PARÇA

... Anlaşılan o ki suç işleyenler yasaların dayattığı cezalardan korkmadıklarına göre tanrılardan da korkmuyorlar. Bunu kabul etmemiz gerek. Çünkü korksalar da suç işlemezlerdi. Kanaatimce diğer insanlar arasında bilge olanlar, tanrılar öyle istediği için değil, doğru düşündükleri için, özellikle de acı ve ölüm hakkında doğru düşündükleri için erdemliler. Nitekim insanların çoğu ya korku ya da hazlar nedeniyle suç işler. Sıradan insanlarsa yasaların koyduğu cezalar vesilesiyle olabildikleri kadar erdemliler. ... Bizim öğretimiz insanlara zarar vermez, tam tersi, yardımcı olur. Karşıt öğretiyse zarar vermekle kalmaz, yardımcı da olmaz. Zira sizlere daha önce açıklandığı üzere, biri rahatsızlıkları ortadan kaldırırken diğeri çoğaltır. Bizim öğretimiz sadece yardımcı değildir, diğeri öğreti zararlıdır da; Stoacıların yoldan çıkmış olmasından bellidir bu. Çünkü onlar bizim aksimize dünyayı Tanrı'nın yarattığını, hikmetiyle dünyayı gözettiğini, insanlar dahil tüm şeylerin ihtiyaçlarını karşıladığını söyler. Bu durumda akla önce şu soru geliyor: Tanrı dünyayı kendi iyiliği için mi yoksa insanların iyiliği için mi yarattı? Zira belli ki bu sorumluluğu ya kendisi bundan faydalanmak ya da insanların faydalanmasını istediği için üstlendi. Başka türlü nasıl olabilirdi ki; şeyler, üstelik tanrı tarafından, bir neden olmaksızın yaratılsaydı? Öyleyse bu görüşü ve Stoacıların ne demek istediğini inceleyelim. Onlara göre, Tanrı bir şehri ve hemşerileri olsun istedi; sanki dünyayı ve insanları yaratan Tanrı, şehirden sürgün edilmiş birisiymiş gibi. Fakat şu aşikâr ki bu önerme boş konuşmadır, uydurmadır, kitlenin dikkatini çekmek için tertiplenmiştir. Gerçeğin peşinde olan, olasılıklardan somut olmayan çıkarımlarda bulunan bir filozofun doğal bir savı değildir. Çünkü ben derim ki Tanrı yok edilemeyen, sonsuz yaşamla kutsanmış ve kendi kendine yeten bir varlıktır. Dahası Tanrı sonsuz zamandır var olmuş ve binlerce yılın sessizliğinin keyfini sürmüştü bir şehre ve hemşerilere ihtiyacı olduğu fikrine nasıl kapılmış? Bu tuhafliğe bir de Tanrının, Tanrı olan Tanrının, hemşerileri olmasını istemesini ekleyiniz. Üstelik bir nokta daha var: Eğer Tanrı dünyayı kendisinin meskeni ve şehri olarak yarattıysa dünyayı yaratmadan önce kendisinin nerede yaşadığı sorusunun cevabını arıyor, bulamıyorum; en azından bu dünyanın biricik olduğunu beyan eden bu insanların öğretisiyle tutarlı bir cevap bulamıyorum. Yani görünen o ki bu insanların Tanrısı o sonsuz zaman boyunca şehirsiz ve evsizmiş, ne bir şehri ne hemşerileri olan, boynu bükük, oradan oraya amaçsızca gezinen talihsiz bir adam gibiymiş, özellikle Tanrı demiyorum. Demem o ki ilahi doğa, şeyleri kendi iyiliği için yarattıysa tüm bunlar manasızdır; insanların iyiliği için yarattıysa daha da başka manasız neticeler vardır. Şimdi tartışmayı dünya ve insan diye ikiye bölelim, ilk olarak da dünyadan bahsedelim. Tüm şeyler gerçekten insanlar için tanzim edildiyse ve insanlara muhalif hiçbir şey yoksa o zaman durumumuz Tanrı tarafından yaratılmış yaratıklarınki gibidir. ...

YİRMİ BİRİNCİ PARÇA

... Bu yeryüzünden payına ziyadesiyle büyük alanlar düşmüş, meskûn yerleri çevreleyen denizin kendisi pek çok kötülükle dolu olmakla kalmayıp suyu bile içilebilir değil, tuzlu ve acıdır; insanlar onu içemesinler diye sanki Tanrı tarafından özellikle öyle yaratılmıştır. Hatta Ölü Deniz, ki hakikaten ölüdür (üzerinden yelkenli geçmez), şiddetli taşkınlarıyla civarındaki karalarda yaşayan insanlarla arasında önemli mesafeler bırakır, insanlar sabanlarıyla toprağı süremesinler diye tetikte bekliyor gibidir. Dünyaya ilişkin şeyler işte böyledir. Şimdi de insanlara ilişkin şeylere ve bunların takdiri ilahi tarafından layıkıyla tanzim edilip edilmediğine bakalım. Şöyle başlayalım söze: Esasen, bu insan yaratığı iyidir, dostlarım. Kendi iyiliğı için erdemliyse ve hoş mizaçlıysa makuldür, önsezilidir ve keyifli bir yaşam sürdürebilir. Fakat bu görüşü savunan Stoacılara göre bu yaratık ne bilgeliğe ne de erdeme sahiptir; zira budalalıkları, tüm insanları engeller. ...

YİRMİ İKİNCİ PARÇA

... İnsanları zorba yaparak zulümlere müsaade ediyorsunuz. Tüm dünyada sayısız badireye neden olmuş askerlerden de bahsetmemiz gerek. Hatta bazı kabilelerden de. ... ? Sorarım sana Zeus Baba, insanların böylesine büyük kötülöklere maruz kalmasına izin veren tanrıların konuşmalarını duyarsan? ...

YİRMİ ÜÇÜNCÜ PARÇA

... Yeter bu konudan söz ettiğimiz. Gizli kalan anlamların oluşturduğu tuzak hakkında herhangi bir şey söylemeye gerek yok. Pek tabii, bu muğlaklık ve kâhinlerin çetrefilli yoldan çıkmışlığı yüzünden kimi insanların yaşadığı büyük talihsizliklerin kadrini bilmediğimizi düşünmeyiniz...

YİRMİ DOKUZUNCU PARÇA

... Sadece refah ve şöhret elde etmek için felsefeyle ilgilenenler o kadar çok ki... Bu kişiler, refah ve şöhretlerini felsefeyi yüce ve değerli bir mülk kabul eden şahıs ya da krallar aracılığıyla temin ederler. Oysa biz aynı yola bu bahsedilenlere ulaşmak için baş koymadık, doğanın özlem duyduğu murada ererek mutluluğun keyfini sürmek için baş koyduk. Ne refah, ne siyasi şan, ne kraliyet rütbesi, ne lüks hayat, ne şatafatlı ziyafetler, ne tercih edilen aşk ilişkileri, ne de başka bir şeyin sağlayabileceği bu muradın niteliklerini açıklayacağız şimdi. Çünkü biz bu yazıyı kendimiz için değil, herkes için, siz vatandaşlar için sözlü izahata gerek kalmaksızın kolayca ulaşabiliniz diye yazdık. ...

ALT KENAR

... Kutsal ve yok olmaz varlık ne dert çeker ne çektirir. Öfke ya da lütuf hislerinden etkilenmez; bu hisler zayıflara aittir. ...

OTUZUNCU PARÇA

... Bunu, evde otururken bile felsefenin iyiliklerini sergileyebilmemiz için tasarladık; tüm insanlara değil de terbiyeli olanlara ve bir de ‘‘yabancılar’’ diye adlandırılanlara ki gerçekte yabancı değildirler; çünkü yeryüzünün farklı bölümleri farklı insanlara farklı ülkeler bahetse de bu dünyanın tüm kapsamı tüm insanlara tek ülkeyi, yeryüzünün tamamını, tek yuvayı yani dünyayı verir. ...

ALT KENAR

Ölüm bizim için hiçbir şeydir; çünkü parçalarına ayrılan, artık hissizdir, hissiz olan da bizim için hiçbir şeydir. ...

OTUZ İKİNCİ PARÇA

... Eğer, beyler, bu insanlarla bizim aramızdaki tartışmada “mutluluğa gütüren yol nedir” diye sorulseydi ve onlar da buna “erdemlerdir” diye cevap verseydi (ki bu esasen doğru olurdu) onlarla bu konuda hemfikir olmak dışında herhangi bir adım atmak gereksiz olurdu. Lâkin ben, mesele “mutluluğa gütüren yol nedir” değil, “mutluluk nedir ve doğamızın nihai amacı nedir” diyorum. Hem şimdi hem her zaman tüm Greklere ve Grek olmayanlara şöyle haykırıyorum: Haz, hayatın en hoş doruğuyken insanlarca uygunsuz şekilde altüst edilen erdemler (insanlar erdemleri araç olmaktan çıkartıp son kılmıştır), hiçbir şekilde son değil, sona gütüren araçtır. şimdi bunun doğru olduğunu ifade edelim ve başlangıç noktamız yapalım. Peki birisi gelip de “bu erdemlerin kime faydası var” diye sorsa ki bu safçadır, cevap besbelli “insan” olurdu. Erdemler ne uçan kuşun daha iyi uçması ne de diğer hayvanların içinde doğdukları doğayı terk etmeleri içindir; bilakis erdemler bu doğa uğruna her şeyi yapar ve var olur. ...

OTUZ ÜÇÜNCÜ PARÇA

... Kendini beğenmiş olmak gibi sizi avucuna almış olan bir başka hatadan, sizin öğretinizin içi boşluğunu en bariz ortaya koyan bir hatadan da cayılmasını istiyorum. Bu hata şudur: Şeylere ilişkin bütün nedenler, etkilerinden önce gelmez; bazıları etkilerinden önce gelse de bazıları etkileriyle kesişir, bazılarıysa etkilerini takip eder. Önce gelen nedenlere verilebilecek örnekler, hayat kurtaran yakı ve ameliyattır: Bu tür olgularda şiddetli acı çekilir ve haz bunun hemen ardından gelir. Kesişen nedenlerin örnekleri katı ve sıvı beslenmeye ilaveten cinsel eylemlerdir: Önce yemek yiyip hazzı sonra deneyimlemeyiz. Şarap içip hazzı sonra deneyimlemediğimiz ya da meni boşaltıp sonra haz almadığımız gibi; aksine, bu eylemler daha sonrasını beklemeden bize hemen haz verir. Takip eden nedenlere gelince bunun bir örneği, kişinin kendi değerinin ölümden sonra bilinmesini beklemesidir: Kendisi öldükten sonra geriye hoş anılar kalacağı için kişi şimdiden hazzı deneyimlese de hazzın nedeni daha sonra meydana gelir. İşte siz, bu ayrımları yapamadığınız ve erdemlerin etkileriyle kesişen nedenler arasında olduğunu bilmediğiniz için (çünkü erdemli olunurken de haz alınır) tamamen yanlış yola sürüklenmişsinizdir. ...

OTUZ DÖRDÜNCÜ PARÇA

... Ruhun içinde olup ruha rahatsızlık veren hisler ortadan kaldırıldığında, onların yerini haz veren hisler alır. Peki nedir bu rahatsızlık veren hisler? Bunlar; tanrılar, ölüm ve acılardan duyulan korkularla doğanın belirlediği sınırları aşan arzulardır. Bunlar tüm kötülüklerin köküdür ve biz onlardan kurtulmadıkça çok sayıda kötülük üzerimize üşüşecektir. ...

OTUZ YEDİNCİ PARÇA

ALT KENAR

Ölçülü, onurlu ve adilane yaşamadan haz içerisinde yaşamak imkânsızdır ve haz içerisinde yaşamadan da ölçülü, onurlu ve adilane yaşamak mümkün değildir. Kişi bu niteliklerden yoksunsa haz içerisinde yaşaması imkânsızdır. ...

KIRK İKİNCİ PARÇA

ALT KENAR

... Acı hafif olduğunda hazzı yok etmez, gelgelelim büyük acı uzun süreli değildir. ...

KIRK DÖRDÜNCÜ PARÇA

... Liman ve şehirleri yakıp kül eden bir yangının küçücük bir kıvılcımla tutuşmaya başlaması gibi ruh, duyguları, bu duyguları meydana getiren sebepten çok daha fazla deneyimler. Fakat ruhun bu duygularının üstünlüğünü değerlendirmek sıradan insanlar için zordur: Her ikisinin (yani, ruhun ve beden duygularının) uç noktalarını eşzamanlı deneyimlerken doğrudan bir karşılaştırma yapmak imkânsızdır; çünkü bu nadiren meydana gelir ve meydana geldiğinde yaşam yok olmuş, birinin diğerine üstünlüğünü belirlemede kullanılacak ölçüt bulunamamıştır. Buna karşın kişi bedensel acılarla karşılaştığında bu acıların ruhunkilerden çok daha büyük olduğunu söyler. Ve kişi ruhun acılarıyla karşılaştığında bu acıların diğerlerinden daha büyük olduğunu söyler. Zira mevcut olan, mevcut olmayandan her zaman daha ikna edicidir. Ve her kişi ya gereklilik ya da haz vesilesiyle kendisine hâkim olan duyguya üstünlük bahsetmiştir. Gel gör ki sıradan insanların değerlendirmekte zorlandığı bu konuyu bilge bir kişi pek çok etkeni temel alarak hesap eder. ...

KIRK YEDİNCİ PARÇA

ALT KENAR

... Bedenin haykırışı açlıktan azat olmak, susuzluktan azat olmak, soğuktan azat olmak içindir. Bunlardan azat olup da böyle azat kalacağını tahmin eden kişi mutlulukta Zeus'un bile rakibi olabilir. Arzu edilen ve yoksunluğu acıya yol açan şey tamamen ortadan kaldırıldığında sade tatlar da gösterişli yiyecekler kadar haz verir; ekmek ve su, bunlara ihtiyaç duyan tarafından tüketildiğinde, en yüksek hazzı verir. ...

KIRK DOKUZUNCU PARÇA

... Doğamız ruhumuz için iyi olanı ister. Kaldı ki ruh bedenden açıkça daha güçlüdür; çünkü aşırılıkları dizginler ve diğer hisler üzerinde üstünlüğe sahiptir. Aristippos'un savlarına kulak verip içecekler, yiyecekler ve cinsel eylemlerden alınan hazzı yani olup bittikten sonra keyif vermeyen şeyleri tercih eder, sadece bedenle ilgilenir, ruhu ihmal edersek kendimizi en büyük hazlardan mahrum etmiş oluruz. ...

ELLİ DÖRDÜNCÜ PARÇA

... Kişi, Demokritos'un teorisini benimseyip birbirleriyle çarpıştıkları için atomların hareketlerinin özgür olmadığını ve buna bağlı olarak tüm hareketlerin gereklilikle belirlendiğini iddia ederse ona şöyle diyeceğiz: "Atomlarda Demokritos'un keşfedemediği ama Epikür'ün doğal olaylara bakarak gün ışığına çıkardığı özgür bir hareket, yoldan çıkan bir hareket olduğunu bilmiyor musun sen, her kimsen?" Burada dikkate alınması gereken en önemli şey şu: Kadere inanılıyorsa tüm nasihatler ve tenkitler hükümsüzdür ve kötü kişiler bile adilane cezalandırılmaz çünkü günahlarından sorumlu değildirler. ...

ELLİ ALTINCI PARÇA

... Bilgelige evrensel olarak ulaşmayacağız zira herkes buna muktedir değil. Fakat bir an için bunun mümkün olduğunu düşünürsek işte o zaman tanrıların yaşamları gerçekten insanlara geçecektir. Çünkü o zaman her şey adalet ve müşterek sevgiyle dolu olacak, herhangi bir tahkimata ve yasaya ya da birbirimiz yüzünden icat ettiğimiz hiçbir şeye gerek kalmayacaktır. Tarımın getirdiği gerekliliklere gelince o zamanlarda kölelerimiz olmayacağı için (sabanımızı kendimiz süreceğiz, toprağı kendimiz kazacağız, nehrin suyunu kendimiz yönlendireceğiz ve mahsullere kendimiz bakacağız) ... ? Bu faaliyetler ... gerekli olan şeyler doğrutusunda yapılacağı için ... ortak felsefe çalışmalarının sürekliliğine sekte vurmayacaktır çünkü tarım işleyişleri doğamızın istediğini sağlayacaktır. ...

YETMİŞ BİRİNCİ PARÇA

... Baht bize kötülük getirebilir fakat bu nadiren olur çünkü bahtın ateş gibi ele geçirebileceği bir yakıtı yoktur. İşte bu yüzden Epikür, bahtın şeyler üzerindeki etkisini tamamen dışlamamış (nitekim bu denli aşikâr ve herkesçe bilinen bir konuya istinaden asılsız bir açıklama yapmak düşüncesizce olur ve felsefi saygınlıkla bağdaşmazdı), tek tük anlarda bu etkinin mümkün olabileceğini kabul etmiştir. Kazara olan şeyler bilge kişinin mizacında işte böyle yani nadiren baskın olan şeyler olarak betimlenir. Neokles'in oğlunun söylediği gibi: "Baht bilge kişiye nadiren ayak bağı olur; zira en yüce ve önemli meseleleri idare eden ve etmiş olan akıldır." ...

YÜZ BEŞİNCİ PARÇA

... Şiddetli acılar uzun sürmez: Kişinin ya hızla canını alır ve kendileri de böylelikle yok olur ya da keskinlikleri azalır.

YÜZ ALTINCI PARÇA

... Kişi acıdan can çekişirken ona ıstırap çığlıkları attıran doğadır fakat tamamen sağlıklı bir hale kavuşmamaktan şikâyet etmek doğaya aykırıdır.

YÜZ SEKİZİNCİ PARÇA

... Kişi, serveti doğal olanın ötesinde bir şey olarak kabul etmelidir, taşmakta olan suyun kabına fayda sağlamaması gibi. Biz ihtiraslardan arınmış olduğumuz için diğer insanların sahip olduklarına haset etmeden bakıp onların aldığından daha safça haz alabiliriz. ...

YÜZ DOKUZUNCU PARÇA

... Gösterişli yiyecek ve içecekler bedeni ne zarardan korur ne de sağlıklı kılar. Şöhret ve benzeri şeyler için duyulan boş arzular sadece boş değildir, bunların tatmin edilmesi de bir o kadar zordur. Çok içip sürekli susamış olmak gibidir. ...

YÜZ ON BİRİNCİ PARÇA

... Kişileri soylu ya da soysuz yapan herkese eşit olan doğa değil, kişilerin eylem ve mizaçlarıdır. Baht diye adlandırdığımız tesadüfler nadiren hayata müdahale eder. Her şey genellikle bizim elimizdedir.

YÜZ ON İKİNCİ PARÇA

... Mutluluğun tamamı mizacımıza bağlıdır ve mizacımızın efendisi bizizdir. Askeriye tehlikelidir ve birileri diğerlerinin astıdır. Kamu önünde konuşmak kişileri ikna etmeyi gerektirdiğinden kışkırtma ve asabiyet demektir. Öyleyse diğer kişilerin kontrolü altında olan böyle bir mesleği neden tercih ederiz? ...

YÜZ ON DOKUZUNCU PARÇA

... Dostlarım, bu yazımla size hitap ederken çoğu insanın ruhen sağlığına kavuşacağından eminim. Bunu neden söylüyorum? Devalar ne? Bu yazı, sevgili dostlarım, hem kendimize hem başkalarına yardımcı olacaktır; zira ben bu yazıyı hemşerilerimin yararına ve her şeyden önemlisi torunlarımıza yardımcı olmak isteğiyle yazdım, olur da bu kemer altının civarında yürüyüp bu yazıyı okurlar diye. Bir de aramızdaki eğitimli yabancılara iyi niyetimi göstermek için yazdım. Ve zihinsel sükunetin hem fiziğe hem hislere ilişkin konuların bilgisi aracılığıyla doğduğunun kesinlikle farkında olduğumdan burada ifade ettiğim devaların kurtuluşa götürdüğünü biliyorum. ...

YÜZ YİRMİ ALTINCI PARÇA

... Kimileri ölümden korkar çünkü ölüm demek hayattaki güzel şeylerin kaybedilmesi demektir. Fakat bu korku boşunadır: İyi şeylerden mahrum bırakıldığında, kaybını idrak eden her insan eşit derecede endişe duyar. Peki, kişi kaybını idrak etmezse kaybı nedeniyle nasıl ıstırap çeksin ki? ...